



Crna Gora
Ministarstvo prosvjete

**AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE
OBRAZOVANJA NASTAVNIKA U CRNOJ GORI (2017-2024) ZA
2019. I 2020. GODINU**

Decembar 2018. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE OBRAZOVANJA NASTAVNIKA (2019-2020)	4
MONITORING I EVALUACIJA	19

UVOD

Vlada Crne Gore je na sjednici, održanoj 29. decembra 2016. godine usvojila Strategiju obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017-2024) sa Akcionim planom sprovođenja Strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori za 2017. i 2018. godinu. Zaključkom Vlade 08-3387 od 12. januara 2017. godine, utvrđena je obaveza Ministarstva prosvjete da za IV kvartal 2018. godine pripremi Akcioni plan sprovođenja Strategije obrazovanja nastavnika za 2019. i 2020. godinu, čiji sastavni dio treba da bude i pregled realizovanih aktivnosti u 2017. i 2018. godini.¹

Shodno tome, ministar prosvjete je 27. novembra 2018. godine Rješenjem o obrazovanju Radne grupe za pripremu nacrtu dokumenta Akcioni plan za sprovođenje Strategije obrazovanja nastavnika za period 2019-2020. godina (Rješenje broj: 023-1709/2018-8) za članove Radne grupe imenovao:

1. Veljka Tomića, Ministarstvo prosvjete;
2. Mr Svetlanu Čabarkapu, Ministarstvo prosvjete;
3. Mr Branku Kankaraš, Ministarstvo prosvjete;
4. Biljanu Mišović, Ministarstvo prosvjete;
5. Milicu Žižić, Ministarstvo prosvjete;
6. Mirzu Gargovića, Ministarstvo prosvjete;
7. Ivana Markovića, Centar za stručno obrazovanje;
8. Mr Natašu Gazivodu, Zavod za školstvo;
9. Vesnu Radulović, Zavod za zapošljavanje;
10. Prof. Dr Borisa Vukićevića, Univerzitet Crne Gore;

Zadatak Radne grupe je da pripremi Akcioni plan sprovođenja Strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori za 2019. i 2020. godinu, koji treba da sadrži aktivnosti potrebne za ostvarivanje ciljeva određenih u Strategiji obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017-2024).

¹ U ovom dokumentu svi oblici kvalifikacija i zanimanja u muškom rodu podrazumijevaju i oblike ženskog roda.

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE OBRAZOVANJA NASTAVNIKA (2019-2020)

OBLAST: Obrazovanje nastavnika

Mjere:

- Sprovođenje sistemskih istraživanja i evaluacije kvaliteta obrazovanja nastavnika u cilju donošenja odluka o unapređenju sistema obrazovanja
- Unapređenje sadržaja kurikulumu, organizacije nastave i dr, u skladu sa preporukama koje su rezultat istraživanja i evaluacije
- Unapređenje saradnje ustanova inicijalnog obrazovanja nastavnika i nacionalnih institucija u cilju unapređenja obrazovanja nastavnika
- Obezbjedenje odgovarajućih standarda prostora i opreme na ustanovama visokog obrazovanja, kao i školama/vrtićima koje se koriste kao vježbanice za obuku nastavnika
- Uključivanje ustanova koje obrazuju nastavnike u naučne i istraživačke projekte
- Obezbjedenje kvaliteta nastave na ustanovama visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava ²
- Sprovesti sistemsko istraživanje u skladu sa utvrđenim metodološkim dokumentom	Sprovedeno istraživanje i urađena analiza kvaliteta obrazovanja nastavnika i date preporuke	Ustanove visokog obrazovanja, Savjet za visoko obrazovanje	Studijska 2019/2020. godina	Budžeti ustanova
- Revizija sadržaja kurikulumu, definisanje procedura monitoringa i evaluacije organizacije i	Revidiran sadržaj kurikulumu, definisane procedure evaluacije	Ustanove visokog obrazovanja,	Studijska 2020/2021.	

² Aktivnosti u Akcionom planu sprovođenja Strategije se realizuju iz sredstava Budžeta, planiranih za budžetsku godinu, kao i iz drugih izvora koje nadležni organi, institucije i ustanove planiraju svojim budžetima kao redovne aktivnosti.

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava ²
realizacije nastave	organizacije i realizacije nastave	Savjet za visoko obrazovanje		visokog obrazovanja
- Intenzivirati saradnju ustanova inicijalnog obrazovanja nastavnika i nacionalnih institucija u cilju unapređenja obrazovanja.	Uspostavljena saradnja ustanova visokog obrazovanja, Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje	Ustanove visokog obrazovanja, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje	I-IV kvartal 2019. I-IV kvartal 2020.	
- Obezbijediti odgovarajuću informaciono-komunikacionu infrastrukturu na ustanovama visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike, i školama/vrtićima koje se koriste kao vježbanice za obuku nastavnika - Opremiti prostor i opremu odgovarajućim nastavnim sredstvima i drugom opremom	Stvoreni odgovarajući standardi prostora i opreme za realizaciju nastave na ustanovama visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike	Ustanove visokog obrazovanja	I-IV kvartal 2019. I-IV kvartal 2020.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja i organa
- Organizovati naučne i stručne skupove iz pojedinih oblasti vaspitanja i obrazovanja - Učestvovati na naučnim i stručnim skupovima iz pojedinih oblasti vaspitanja i obrazovanja u regiji i šire - Učestvovati na konkursima za naučne projekte - Povezivati se sa srodnim ustanovama iz regiona i šire (koje obrazuju nastavnike) - Planirati i sprovesti evaluaciju: nastavnog procesa, Nastavnih planova i programa, udžbeničkog materijala iz različitih predmetnih oblasti	Poboljšana suradnje ustanova visokog obrazovanja sa naučnoistraživačkim ustanovama Poboljšana motivacija nastavnika ustanova visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike za učešće u radu stručnih i naučnih skupova Povećan broj prijava ustanova visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike na konkursima za naučne projekte Unaprijeđeno povezivanje sa srodnim ustanovama u Crnoj Gori i van nje Pokrenuti interdisciplinarni	Ustanove visokog obrazovanja Naučnoistraživačke ustanove Ministarstvo nauke	I-IV kvartal 2019. I-IV kvartal 2020.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja Budžeti naučno-istraživačkih ustanova Budžeti nadležnih organa

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava ²
	projekati i povezivanje različitih naučnih područja, značajnih za proces vaspitanja i obrazovanja			
- Razviti mehanizme monitoringa procesa nastave na ustanovama visokog obrazovanja, vrednovanja rezultata i unapređena procesa nastave	Evaluacija procesa nastave na ustanovama visokog obrazovanja se realizuje kontinuirano	Ustanove visokog obrazovanja	I,II i IV kvartal 2019.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Pripremiti i implementirati programe kontinuiranog obrazovanja nastavnika u sistemu visokog obrazovanja, u skladu sa rezultatima evaluacije	Pripremljeni programi kontinuiranog obrazovanja nastavnika u sistemu visokog obrazovanja	Ustanove visokog obrazovanja	I,II i IV kvartal 2019. I,II i IV kvartal 2020.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja

OBLAST: Studijski programi

Mjere:

- Unapređenje studijskih programa na način da budu fleksibilni, modularizovani, da odlikavaju potrebe obrazovnog sistema i individualnosti učenika
- Utvrđivanje minimalne zastupljenosti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici
- Utvrđivanje minimalne zastupljenosti ključnih kompetencija u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici
- Utvrđivanje minimalne zastupljenosti sadržaja o inkluzivnom obrazovanju u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici
- Obezbjedenje saradnje ustanova visokog obrazovanja, osnovnih i srednjih škola i vrtića radi realizacije praktične nastave u toku inicijalnog obrazovanja svih nastavnika
- Obezbjedenje kontinuiranog unapređenja znanja stranog jezika u toku inicijalnog obrazovanja nastavnika
- Obezbjedenje sticanja digitalne kompetencije u toku inicijalnog obrazovanja nastavnika

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Modularizovati studijske programe kako bi isti bili fleksibilni i brže odgovorili na zahtjeve za promjenama - Studijske programe pripremati u skladu sa naučnim sadržajima i rezultatima istraživanja iz oblasti vaspitanja i obrazovanja	Studijski programi su modularizovani i odlikavaju potrebe obrazovnog sistema Modularni koncept programa omogućava mobilnost studenata i u funkciji je sticanja dodatnih kompetencija u pojedinim predmetima koji se realiziraju u predmetnoj ili razrednoj nastavi	Ustanove visokog obrazovanja Savjet za visoko obrazovanje	Studijska 2019/2020. godina	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Propisati minimum zastupljenosti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici	Studijski programi po kojima se obrazuju nastavnici sadrže utvrđeni nivo zastupljenosti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta	Savjet za visoko obrazovanje	Studijska 2019/2020. godina	

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Propisati obim zastupljenosti ključnih kompetencija u studijskim programima na kojima se obrazuju nastavnici u obrazovno-vaspitnim ustanovama douniverzitetskog obrazovanja	Studijski programi po kojima se obrazuju nastavnici sadrže utvrđeni nivo zastupljenosti ključnih kompetencija, bez obzira na to da li diplome stiču na državnom ili privatnim univerzitetima i fakultetima Nastavnici osposobljeni za razvoj emocionalnih i socijalnih vještina kod učenika	Savjet za visoko obrazovanje	Studijska 2019/2020. godina i dalje	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Propisati obim izučavanja sadržaja inkluzivnog obrazovanja, koje obezbjeđuju kvalitetnu realizaciju nastave za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama	Nastavnici koji se obrazuju po studijskim programima za nastavnike osposobljeni za vaspitno-obrazovni rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama	Savjet za visoko obrazovanje	Studijska 2019/2020. godina i dalje	
- Ugovoriti saradnju između ustanova visokog obrazovanja i vaspitno-obrazovnih ustanova za realizaciju praktične nastave	Povećan broj škola - vježbaonica (osnovne škole, gimnazije i stručne škole) u kojima studenti koji se obrazuju za nastavnike realizuju praktičnu nastavu	Ustanove visokog obrazovanja, osnovne i srednje škole	I-II kvartal 2019.	
- Realizovati praktičnu nastavu u školama vježbaonicama uz sprovođenje mehanizma monitoringa i evaluacije realizacije praktične nastave u školama - vježbaonicama	Svi budući nastavnici primijenili u praksi stečena teorijska znanja u toku inicijalnog obrazovanja, u obimu propisanom studijskim programom	Ustanove visokog obrazovanja, osnovne i srednje škole	Studijska 2019/2020. godina i dalje	

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Obezbijediti izučavanje najmanje jednog stranog jezika na svim godinama studija u toku inicijalnog obrazovanja nastavnika	Nastavnici posjeduju aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika	Ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020. godina	
- Unaprijediti studijske programe za nastavnike sa potrebama savremene nastave i učenja - povećati obim korišćenja ICT u nastavi	Nastavnici razvili digitalnu kompetenciju u toku inicijalnog obrazovanja Nastavnici osposobljeni za primjenu ICT u nastavi Stvoreni uslovi za e-učenje u većem obimu	Ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020. godina	

OBLAST: Upisna politika studijskih programa koji obrazuju nastavnike

Mjere:

- Unapređenje kriterijuma za upis na studijske programe za obrazovanje nastavnika
- Razvijanje mehanizama motivacije učenika za upis na nastavničke fakultete i uspostavljanje sistema da najbolji kandidati biraju nastavnički poziv
- Sprovođenje istraživanja i odgovarajuće analize stanja zaposlenih u obrazovno- vaspitnim ustanovama na svim nivoima obrazovanja po profilima, radnom stažu, deficitarnosti i dr. radi utvrđivanja potreba za nastavnicima određenih profila
- Usklađivanje upisa - broja potrebnih nastavnika sa brojem mjesta finansiranih iz budžeta za studijske programe za nastavnike sa potrebama
- Dodjela stipendija za studente koji studiraju za deficitarne nastavničke profile na nivou Crne Gore

Aktivnosti	Pokazatelj uspjeha	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Sagledati mogućnost uvođenja polaganja prijemnog ispita prilikom upisa na studijske programe za nastavnike, uz poštovanje	Na studijske programe za obrazovanje nastavnika upisani studenti motivisani za studije,	Ministarstvo prosvjete, ustanove visokog obrazovanja	I kvartal 2019. I kvartal 2020.	Budžeti ustanova

Aktivnosti	Pokazatelj uspjeha	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
autonomije ustanova visokog obrazovanja u definisanju prioritetnih oblasti prijemnog ispita	izgrađene ličnosti, dobrog obrazovanja i kulture			visokog obrazovanja
- Realizovati posjete maturantima stručnih škola i gimnazija i predstaviti značaj nastavničke profesije, ulogu nastavnika u obrazovanju i sticanju znanja, vještina i kompetencija učenika, kao i u formiranju njihove ličnosti	Motivisani najbolji učenici za upis na studijske programe koji obrazuju nastavnike	Ustanove visokog obrazovanja	I kvartal 2019. I kvartal 2020.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja i nadležnih organa i organizacija
- Povećati broj stipendija za studente studijskih programa za nastavnike koji postižu izuzetan uspjeh u učenju	Za upis na studijske programe za nastavnike prijavljuju se učenici koji su postigli bolji uspjeh u školovanju u odnosu na prethodni period	Ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020.	
- Sprovesti istraživanje i analizu stanja zaposlenih u obrazovno- vaspitnim ustanovama na svim nivoima obrazovanja po profilima, radnom stažu, deficitarnosti i dr.	Na osnovu podataka, dobijenih istraživanjem i analizom, utvrđeno stanje i pripremljen pregled potreba za određenim kadrom u obrazovno-vaspitnim ustanovama na svim nivoima obrazovanja.	Ministarstvo prosvjete	I kvartal 2019. I kvartal 2020.	
- Pripremiti predlog potrebnih profila nastavnika odnosno broja nastavnika za pojedine studijske programe	Plan upisa i mjesta finansiranih iz budžeta usklađen sa pripremljenim predlogom	Ministarstvo prosvjete, ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2019. II kvartal 2020.	
- Osnovati fondove za stipendiranje studenata koji studiraju za deficitarne nastavničke profile - Raspisati konkurs za dodjelu stipendija - Dodijeliti stipendije	Stipendirani studenti za deficitarne nastavničke profesije	Lokalne zajednice, Ministarstvo prosvjete, udruženja poslodavaca, ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020.	

OBLAST: Visoko obrazovanje i njegova internacionalizacija

Mjere:

- Podsticanje odlazne mobilnosti
- Podsticanje dolazne mobilnosti
- Praćenje i analiza podataka o mobilnosti
- Organizacija zajedničkih studija
- Intenziviranje nastave na stranim jezicima na ustanovama visokog obrazovanja za obrazovanje nastavnika u Crnoj Gori
- Organizacija međunarodnih kratkih programa u Crnoj Gori
- Internacionalizacija kurikuluma

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Promovisati programe mobilnosti koji su podržani od strane EU fondova (Erasmus+ i drugi) - Organizovati sajam mobilnosti na nivou relevantnih ministarstava, ustanova visokog obrazovanja itd. - Pripremiti pravilnike i procedure za adekvatno vrednovanje i priznavanje ECTS kredita stečenih u toku realizovane mobilnosti. - Promovisati aktivnosti studentske mobilnosti kroz učešće u međunarodnim volonterskim organizacijama - Podsticati vrednovanje i priznavanje ishoda učenja stečenih neformalnim i informalnim putem i regulisati ih pravnim aktima	Organizovani info dani, radionice, seminari, okrugli stolovi itd. Svi zainteresovani kandidati dobili informacije o aktuelnim pozivima, načinu apliciranja, kriterijumima izbora itd.	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja, Ministarstvo prosvjete	Studijska 2019/2020 i 2020/2021.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Kreirati portal Study and teach in Montenegro - Intenzivirati učešće relevantnih ustanova i	Intenzivirana međuuniverzitetska saradnja	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja,		

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
institucija na međunarodnim sajmovima obrazovanja i sličnim manifestacijama - Intenzivirati učešće ustanova visokog obrazovanja u međunarodnim projektima	Unaprijeđeni zakonski propisi koji se odnose na regulisanje boravka akademskog osoblja iz inostranstva u Crnoj Gori	Ministarstvo prosvjete	Studijska 2019/2020 I 2020/2021.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja.
- Uvesti informacion sistem za kvantitativno praćenje ostvarene mobilnosti na svim ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori - Povezati i umrežiti informacione sisteme ustanova visokog obrazovanja u cilju bolje dostupnosti i transparentnosti podataka	Sprovedena kvalitativna istraživanja mobilnosti Informacioni sistem prati ostvarenu mobilnost na ustanovama visokog obrazovanja	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020 I 2020/2021.	
- Pripremiti smjernice za akreditaciju zajedničkih studija u kojima je jedan od učesnika visokoškolska ustanova iz Crne Gore - Pripremiti odgovarajući pravilnik o realizaciji zajedničkih studija - Promovisati programe EU koji nude finansijska sredstva za realizaciju zajedničkih studija – kako na nivou relevantnih ministarstava, tako i na nivou pojedinačnih ustanova visokog obrazovanja (konferencije, okrugli stolovi, radionice, info dani itd.) - Postići ustanove visokog obrazovanja da aktivnije učestvuju u realizaciji međunarodnih projekata i pokretanju zajedničkih studija sa relevantnim ustanovama iz svijeta	Pripremljene smjernice za akreditaciju zajedničkih studija u kojima je jedan od učesnika ustanova visokog obrazovanja iz Crne Gore Pripremljen pravilnik o realizaciji zajedničkih studija Ustanove visokog obrazovanja aktivnije učestvuju u realizaciji međunarodnih projekata i pokretanju zajedničkih studija sa relevantnim ustanovama van Crne Gore	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja, Ministarstvo prosvjete	Studijska 2019/2020 I 2020/2021.	Budžeti ustanova visokog

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
				obrazovanja
- Uvesti predmete/module na engleskom jeziku na ustanovama visokog obrazovanja koje se bave obrazovanjem nastavničkog kadra - Podsticati dolaznu mobilnosti, posebno kada je u pitanju akademsko osoblje na ustanovama visokog obrazovanja koje se bave obrazovanjem nastavničkog kadra - Podsticati ustanove visokog obrazovanja za prijavljivanje na program ERASMUS+ i druge programe	Nastavnici na ustanovama visokog obrazovanja imaju visok nivo znanja stranih jezika. Broj nastavnika koji koriste programe mobilnosti je povećan.	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020 I 2020/2021.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Sprovesti analizu postojećeg stanja kada je u pitanju organizacija međunarodnih kratkih programa na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori (izrada upitnika, sprovođenje istraživanja, analiza podataka) - Kreirati bazu podataka - Pripremiti odgovarajući pravilnik o uslovima priznavanja i adekvatnom kreditnom vrednovanju učešća u kratkim međunarodnim programima - Podsticati ustanove i institucije na korišćenje sredstava iz EU fondova koji opredjeljuju sredstva za ove svrhe	Pripremljeni i promovisani katalozi / ponude / vodiči kratkih međunarodnih programa Kreirana baza podataka Pripremljen pravilnik o uslovima priznavanja i adekvatnom kreditnom vrednovanju učešća u kratkim međunarodnim programima	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020 I 2020/2021.	
- Intenzivno raditi na unapređenju kurikuluma na fakultetima koji obrazuju nastavnički kadar - po uzoru na najbolje primjere iz zemalja EU, vodeći računa o specifičnostima podneblja - Podsticati realizaciju zajedničkih programa sa relevantnim obrazovnim ustanovama i institucijama iz Evrope i svijeta	Realizovani zajednički programi sa relevantnim obrazovnim ustanovama i institucijama iz Evrope i svijeta Nastava se realizuje na engleskom jeziku	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Studijska 2019/2020 I 2020/2021.	Budžeti ustanova visokog

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Podsticati izvođenje nastave na engleskom jeziku - Promovisati EU fondove koji opredjeljuju finansijska sredstva za unapređenje kurikuluma	Obezbjedena sredstva iz EU fondova za unapređenje kurikuluma			obrazovanja

OBLAST: Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika

Mjere:

- Promovisanje primjene standarda kompetencija na nastavnike u obrazovno-vaspitnom radu nastavnika
- Razvoj informacionog sistema koji prati i podržava profesionalni razvoj nastavnika
- Sprovođenje analize rezultata Pisa testiranja 2018. i rezultata eksterne provjere postignuća učenika odgovarajuće generacije učenika na kraju trećeg ciklusa koja je učestvovala na Pisa testiranju
- Izrada analize efekata profesionalnog razvoja nastavnika sa aspekta primjene naučenog u praksi i unapređenja postignuća učenika
- Unapređenje kriterijuma za akreditaciju programa stručnog usavršavanja nastavnika
- Obezbjedenje povezanosti obuke sa sistemom za unapređenje i razvoj obrazovanja i sistemom obezbjeđenja kvaliteta
- Obezbjedenje sistemske finansijske podrške kontinuiranom razvoju nastavnika

- Definisanje koncepta obuke nastavnika stručnih škola kod poslodavaca, uključujući finansijske i druge aspekte obuke nastavnika kod poslodavaca
- Razvijanje novih i inoviranje postojećih programa obuke nastavnika, direktora škola, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, organizatora i instruktora praktičnog obrazovanja, nastavnika koji radi u obrazovanju odraslih i dr.

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Standarde kompetencija za nastavnike učiniti dostupnim nastavnicima - Organizovati radionice, okrugle stolove i sl, na kojima će biti prezentovani standardi kompetencija na nastavnike i njihov značaj	Nastavnici upoznati sa ulogom standarda kompetencija. Indikatori eksternog utvrđivanja kvaliteta usaglašeni sa standardima kompetencija na nastavnike	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	III-IV kvartal 2019. III-IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih ustanova i organa
- Dopuniti informacioni sistem modulima/softverima koji omogućavaju praćenje profesionalnog razvoja nastavnika	Informacioni sistem obezbjeđuje podatke o profesionalnom razvoju nastavnika	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje	I-III kvartal 2019.	
- Formirati međuresorsku radnu grupu - Sprovesti analizu rezultata Pisa testiranja - Sprovesti analizu rezultata eksterne provjere postignuća učenika devetog razreda (odgovarajuće generacije učenika čiji je dio učestvovao na Pisa testiranju) - Sprovesti upoređenje rezultata Pisa testiranja i rezultata eksterne evaluacije - Pripremiti preporuke za unapređenje procesa nastave, uključujući i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika	Formirana međuresorska radna grupa Sprovedena analiza rezultata Pisa testiranja 2018. godine Sprovedena analiza efekata eksterne provjere postignuća u osnovnom obrazovanju generacije učenika devetog razreda koja je nakon toga učestvovala u Pisa testiranju U skladu sa sprovedenim analizama, pripremljene preporuke za unapređenje procesa nastave, uključujući i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar Crne Gore, ustanove visokog obrazovanja, škole, strukovna udruženja nastavnika	2020. godina	

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Sprovesti istraživanja, praćenja primjene naučenog u nastavničkoj praksi (npr. istraživanjem efekata obuke praćenjem postignuća učenika; kroz savjetodavni rad nadzornika i savjetnika icima; prezentacijom uzornih časova i sl.)	Razvijeni mehanizmi monitoringa i evaluacije kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavnika Unaprijeđena postignuća učenika, vidljiva kroz rezultate eksterne provjere postignuća	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	2019 i 2020. godina	Budžeti nadležnih ustanova
- Unaprijediti procedure izbora i akreditacije programa stručnog usvršavanja nastavnika (npr: izrada uputstva sa jasnim kriterijumima za vrednovanje programa stručnog usavršavanja); preciziranje zahtjeva prilikom konkurisanja za akreditaciju (npr. dostavljanje dijela radionice sa jasnim ciljevima i aktivnostima i dr.) - Pripremiti smjernice i organizovati obuke za autore programa (kako napraviti i sl.)	Unaprijeđene procedure izbora i akreditacije programa stručnog usvršavanja nastavnika (npr: izrada uputstva sa jasnim kriterijumima za vrednovanje programa stručnog usavršavanja); precizirani zahtjevi prilikom konkurisanja za akreditaciju (npr. dostavljanje dijela radionice sa jasnim ciljevima i aktivnostima i dr.) Pripremljene smjernice i organizovane obuke u školama za potencijalne autore programa	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Nacionalni savjet za obrazovanje	I kvartal 2019. godine	
- Kroz razvoj mehanizama utvrđivanja kvaliteta obezbijediti bolju povezanost obuke sa sistemom za unapređenje i razvoj obrazovanja	Efikasna upotreba podataka dobijenih u procesu eksternog utvrđivanja kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada na unapređenju i razvoju programa	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	2019. godina i dalje	

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- U budžetima nadležnih institucija planirati sredstva za kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika, na osnovu utvrđenih potreba za obukama - Posebnu pažnju posvetiti obuci nastavnika u primjeni informacionih tehnologija u nastavi	Obezbijedena sredstva za kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika na godišnjem nivou	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje	2019. godina i dalje	Budžeti nadležnih ustanova, organa i organizacija
- Sačiniti analizu prvog ciklusa obuke nastavnika kod poslodavaca - Pripremiti smjernice za realizaciju obuke nastavnika kod poslodavca, uz definisane mehanizme monitoringa i evaluacije realizacije obuke - Definirati uloge i odgovornosti i nastavnika i poslodavaca tako da usavršavanje može nastavnicima ponuditi odgovarajući obim praktičnog iskustva i mogućnosti učenja - Identifikovati potrebe svakog pojedinačnog nastavnika prije otpočinjanja usavršavanja - Izabrati preduzeće koje može da ponudi nastavniku mogućnost sticanja relevantnog iskustva i vještina - Organizovati i realizovati obuku nastavnika kod poslodavca	Pripremljena analiza prvog ciklusa obuke nastavnika kod poslodavaca Definisan koncept obuke nastavnika stručnih škola kod poslodavca Pripremljen detaljan plan obuke nastavnika kod poslodavca Realizovana obuka nastavnika kod poslodavca Sprovedena evaluacija obuke nastavnika kod poslodavca	Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje, škole, strukovna udruženja nastavnika, Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore	I kvartal 2019. godina	Budžeti nadležnih ustanova, organa i organizacija

Aktivnosti	Indikatori	Nosilac /Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Akreditovanje programa obuke nastavnika, direktora škola, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, organizatora i instruktora praktičnog obrazovanja, nastavnika koji radi u obrazovanju odraslih i dr. - Priprema kataloga stručnog usavršavanja nastavnika.	Akreditovani programi stručnog usavršavanja nastavnika. Pripremljeni katalogi stručnog usavršavanja nastavnika	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Nacionalni savjet za obrazovanje	I i II kvartal 2019.	

MONITORING I EVALUACIJA

Budući da je razvoj oblasti obrazovanja nastavnika definisan važećom Strategijom, Ministarstvo prosvjete je u 2017. godini formiralo Koordinaciono tijelo za obrazovanje nastavnika koje je zadužilo da pripremi izvještaje o realizovanim aktivnostima iz ove oblasti. Stoga, ovo tijelo će pružiti podršku implementaciji Strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017-2024) i pratiti realizaciju ciljeva Akcionog plana realizacije Strategije obrazovanja nastavnika za 2019. i 2020. godinu



**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA
SPROVOĐENJE STRATEGIJE OBRAZOVANJA NASTAVNIKA U
CRNOJ GORI
(2017-2018)**

Prijedlog

Decembar 2018. godine

SADRŽAJ

Uvod	3
Izvještaj o realizaciji akcionog plana za sprovođenje Strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017-2018)	4
Preporuke za unapređenje oblasti obrazovanja nastavnika	19

UVOD

Vlada Crne Gore je na sjednici, održanoj 29. decembra 2016. godine usvojila Strategiju obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017-2024) sa Akcionim planom sprovođenja Strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori za 2017. i 2018. godinu. Zaključkom Vlade 08-3387 od 12. januara 2017. godine, utvrđena je obaveza Ministarstva prosvjete da za IV kvartal 2018. godine pripremi Akcioni plan sprovođenja Strategije obrazovanja nastavnika za 2019. i 2020. godinu, čiji sastavni dio treba da bude i Izvještaj o sprovođenju strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori za period 2017-2018.

Za sprovođenje mjera i aktivnosti odgovorni su bili: Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Univerzitet Crne Gore, ustanove visokog obrazovanja, Savjet za visoko obrazovanje.

Na osnovu Akcionog plana definisano je 5 prioriternih oblasti:

1. Obrazovanja nastavnika
2. Studijski programi
3. Upisna politika studijskih programa koji obrazuju nastavnike
4. Visoko obrazovanje i njegova internacionalizacija
5. Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika

U nastavku dokumenta se može vidjeti stepen realizacije aktivnosti predviđenih u Akcionom planu za 2017. i 2018. godinu po oblastima.

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE OBRAZOVANJA NASTAVNIKA U CRNOJ GORI (2017-2018)

OBLAST 1: Obrazovanja nastavnika

Mjera: Uspostavljanje sistema obrazovanja nastavnika koji se bazira na potrebnoj teorijskoj pedagoško-psihološkoj i didaktičko-metodičkoj osnovi i razvijenim vještinama, usaglašenim sa profesionalnim standardima kompetencija za nastavnike

Mjera: Sprovođenje sistemskih istraživanja i evaluacije kvaliteta obrazovanja nastavnika u cilju donošenja odluka o unapređenju sistema obrazovanja

Mjera: Unapređenje sadržaja kurikuluma, organizacije nastave i dr, u skladu sa preporukama koje su rezultat istraživanja i evaluacije

Mjera: Unapređenje saradnje ustanova inicijalnog obrazovanja nastavnika i nacionalnih institucija u cilju unapređenja obrazovanja nastavnika

Mjera: Obezbjedenje odgovarajućih standarda prostora i opreme na ustanovama visokog obrazovanja

Mjera: Uključivanje ustanova koje obrazuju nastavnike u naučne i istraživačke projekte

Mjera: Obezbjedenje kvaliteta nastave na ustanovama visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Definirati na nacionalnom nivou profesionalne standarde kompetencija za nastavnike	Standardi kompetencija za nastavnike usvojeni od strane nadležnog savjeta	Nacionalni savjet za obrazovanje, Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	I-II kvartal 2017. godine	Budžeti nadležnih ustanova
- Studijske programe po kojima se obrazuju	Svi studijski programi na Univerzitetu	Ustanove visokog	Realizovano	2017-2018. godina	

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
nastavnici bazirati na ishodima učenja i u skladu sa standardima kompetencija za nastavnike	Crne Gore, na svim nivoima studija bazirani su na ishodima učenja. Studijski programi bazirani su na standardima kompetencija za nastavnike	obrazovanja, Savjet za visoko obrazovanje			Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Sprovesti sistemsko istraživanje u skladu sa utvrđenim metodološkim dokumentom	Sprovedeno istraživanje i urađena analiza kvaliteta obrazovanja nastavnika i date preporuke. Semestralno se vrše evaluacije kvaliteta nastave.	Ustanove visokog obrazovanja, Savjet za visoko obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	
- Revizija sadržaja kurikuluma, definisanje procedura monitoringa i evaluacije organizacije i realizacije nastave	Revidirani su sadržaji kurikuluma tokom procesa akreditacije, a svake godine se vrši revizija, u skladu sa Statutom i Pravilima studiranja.	Ustanove visokog obrazovanja, Savjet za visoko obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	
- Intenzivirati saradnju ustanova inicijalnog obrazovanja nastavnika i nacionalnih institucija u cilju unapređenja obrazovanja.	Uspostavljena saradnja ustanova visokog obrazovanja, Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje	Ustanove visokog obrazovanja, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	
- Obezbijediti odgovarajuću informaciono-komunikacionu infrastrukturu na ustanovama visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike - Opremiti prostor i opremu odgovarajućim nastavnim sredstvima i drugom opremom	Stvoreni odgovarajući standardi prostora i opreme za realizaciju nastave na ustanovama visokog obrazovanja koje obrazuju nastavnike	Ustanove visokog obrazovanja	Djelimično realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja i organa
- Organizovati naučne i stručne skupove iz pojedinih oblasti vaspitanja i obrazovanja - Učestvovati na naučnim i stručnim skupovima iz pojedinih oblasti vaspitanja i	Nastavnici sa UCG sa programa koji obrazuju nastavnike učestvuju na međunarodnim naučnim skupovima, međunarodnim projektima, i objavljuju	Ustanove visokog obrazovanja Naučnoistraživačke ustanove Ministarstvo nauke	Realizovano		Budžeti ustanova visokog

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
obrazovanja u regiji i šire - Učestvovati na konkursima za naučne projekte - Povezivati se sa srodnim ustanovama iz regiona i šire (koje obrazuju nastavnike)	radove u časopisima indeksiranim u renomiranim bazama (uključujući Clarivate Analytics).			Kontinuirana aktivnost	obrazovanja Budžeti naučno-istraživačkih ustanova Budžeti nadležnih organa
- Razviti mehanizme monitoringa procesa nastave na ustanovama visokog obrazovanja, vrednovanja rezultata i unapređena procesa nastave - Pripremiti i implementirati programe kontinuiranog obrazovanja nastavnika u sistemu visokog obrazovanja, u skladu sa rezultatima evaluacije	Kontinuirano se vrši evaluacija procesa nastave, evaluacija predmeta, kao i evaluacija rada predmetnih nastavnika i saradnika.	Ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja

OBLAST 2: Studijski programi

Mjera: Unapređenje studijskih programa na način da budu fleksibilni, modularizovani, da odlikavaju potrebe obrazovnog sistema i individualnosti učenika

Mjera: Utvrđivanje minimalne zastupljenosti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici

Mjera: Utvrđivanje minimalne zastupljenosti ključnih kompetencija u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici

Mjera: Utvrđivanje minimalne zastupljenosti sadržaja o inkluzivnom obrazovanju u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici

Mjera: Obezbjedenje saradnje ustanova visokog obrazovanja i osnovnih i srednjih škola radi realizacije praktične nastave u toku inicijalnog obrazovanja svih nastavnika

Mjera: Obezbjedenje kontinuiranog unapređenja znanja stranog jezika u toku inicijalnog obrazovanja nastavnika

Mjera: Obezbjedenje sticanja digitalne kompetencije u toku inicijalnog obrazovanja nastavnika

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Modularizovati studijske programe kako bi isti bili fleksibilni i brže odgovorili na zahtjeve za promjenama - Studijske programe pripremati u skladu sa naučnim sadržajima i rezultatima istraživanja iz oblasti vaspitanja i obrazovanja	Akreditacijom su, u programu čija je realizacija započeta 2017, ustanovljeni moduli na trećoj godini osnovnih studija.	Ustanove visokog obrazovanja Savjet za visoko obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Propisati minimum zastupljenosti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici	Studijski programi po kojima se obrazuju nastavnici sadrže utvrđeni nivo zastupljenosti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta	Savjet za visoko obrazovanje	Nije realizovano	Studijska 2018/2019. godina	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Propisati obim zastupljenosti ključnih kompetencija u studijskim programima na kojima se obrazuju nastavnici u obrazovno-vaspitnim ustanovama douniverzitetskog obrazovanja	Studijski programi po kojima se obrazuju nastavnici sadrže utvrđeni nivo zastupljenosti ključnih kompetencija, bez obzira na to da li diplome stiču na državnom ili privatnim univerzitetima i fakultetima Nastavnici osposobljeni za razvoj emocionalnih i socijalnih vještina kod	Savjet za visoko obrazovanje	Nije realizovano	Studijska 2018/2019. godina i dalje	Budžeti ustanova visokog obrazovanja

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	učenika				
- Propisati obim izučavanja sadržaja inkluzivnog obrazovanja, koje obezbjeđuju kvalitetnu realizaciju nastave za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama	Nastavnici koji se obrazuju po studijskim programima za nastavnike osposobljeni za vaspitno-obrazovni rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama	Savjet za visoko obrazovanje	Nije realizovano	Studijska 2018/2019. godina i dalje	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Ugovoriti saradnju između ustanova visokog obrazovanja i vaspitno-obrazovnih ustanova za realizaciju praktične nastave - Utvrditi i sprovoditi mehanizme monitoringa i evaluacije realizacije praktične nastave u školama – vježbaonicama	Praktična nastava je obavezna na svim nivoima studiranja i svim studijskim programima koji obrazuju nastavnike. Sklopljeni su ugovori o realizaciji praktične nastave.	Ustanove visokog obrazovanja, osnovne i srednje škole	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Obezbijediti izučavanje najmanje jednog stranog jezika na svim godinama studija u toku inicijalnog obrazovanja nastavnika	Strani jezik je obavezan u svim semestrima, na svim studijskim programima koji obrazuju nastavnike, na svim nivoima studija.	Ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	
- Unaprijediti studijske programe za nastavnike sa potrebama savremene nastave i učenja - povećati obim korišćenja ICT u nastavi	Predmet koji je usmjeren na sticanje digitalne kompetencije je obavezan u procesu inicijalnog obrazovanja nastavnika.	Ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	

OBLAST 3: Upisna politika studijskih programa koji obrazuju nastavnike

Mjera: Unapređenje kriterijuma za upis na studijske programe za obrazovanje nastavnika

Mjera: Razvijanje mehanizama motivacije učenika za upis na nastavničke fakultete i uspostavljanje sistema da najbolji kandidati biraju nastavnički poziv

Mjera: Sprovođenje istraživanja i odgovarajuće analize stanja zaposlenih u obrazovno- vaspitnim ustanovama na svim nivoima obrazovanja po profilima, radnom stažu, deficitarnosti i dr. radi utvrđivanja potreba za nastavnicima određenih profila

Mjera: Usklađivanje upisa - broja potrebnih nastavnika sa brojem mjesta finansiranih iz budžeta za studijske programe za nastavnike sa potrebama

Mjera: Dodjela stipendija za studente koji studiraju za deficitarne nastavničke profile na nivou Crne Gore

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Sagledati mogućnost uvođenja polaganja prijemnog ispita prilikom upisa na studijske programe za nastavnike, uz poštovanje autonomije ustanova visokog obrazovanja u definisanju prioriternih oblasti prijemnog ispita	Na studijske programe za obrazovanje nastavnika upisani studenti motivisani za studije, izgrađene ličnosti, dobrog obrazovanja i kulture	Ministarstvo prosvjete, ustanove visokog obrazovanja	Nije realizovano	I-III kvartal 2017. godine	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Realizovati posjete maturantima stručnih škola i gimnazija i predstaviti značaj nastavničke profesije, ulogu nastavnika u obrazovanju i sticanju znanja, vještina i kompetencija učenika, kao i u formiranju njihove ličnosti - Povećati broj stipendija za studente	Motivisani najbolji učenici za upis na studijske programe koji obrazuju nastavnike Za upis na studijske programe za nastavnike prijavljuju se učenici koji su postigli bolji uspjeh u školovanju u	Ministarstvo prosvjete, ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja i nadležnih organa

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
studijskih programa za nastavnike koji postižu izuzetan uspjeh u učenju	odnosu na prethodni period				i organizacija
- Sprovesti istraživanje i analizu stanja zaposlenih u obrazovno- vaspitnim ustanovama na svim nivoima obrazovanja po profilima, radnom stažu, deficitarnosti i dr.	Na osnovu podataka, dobijenih istraživanjem i analizom, utvrđeno stanje i pripremljen pregled potreba za određenim kadrom u obrazovno-vaspitnim ustanovama na svim nivoima obrazovanja.	Ministarstvo prosvjete	Nije realizovano	Januar-februar 2017. godine	
- Pripremiti predlog potrebnih profila nastavnika odnosno broja nastavnika za pojedine studijske programe	Broj upisanih studenata usklađen je sa potrebama.	Ministarstvo prosvjete, ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Mart-april 2017. godine Mart-april 2018. godine	Budžeti ustanova visokog obrazovanja i nadležnih organa i organizacija
- Osnovati fondove za stipendiranje studenata koji studiraju za deficitarne nastavničke profile - Raspisati konkurs za dodjelu stipendija - Dodijeliti stipendije	Stipendirani studenti za deficitarne nastavničke profesije	Lokalne zajednice, Ministarstvo prosvjete, udruženja poslodavaca, ustanove visokog obrazovanja	Nije realizovano	Studijska 2017/2018. Studijska 2018/2019. i dalje	

OBLAST 4: Visoko obrazovanje i njegova internacionalizacija

Mjera: Podsticanje odlazne mobilnosti

Mjera: Podsticanje dolazne mobilnosti

Mjera: Praćenje i analiza podataka o mobilnosti

Mjera: Organizacija zajedničkih studija

Mjera: Intenziviranje nastave na stranim jezicima na ustanovama visokog obrazovanja za obrazovanje nastavnika u Crnoj Gori

Mjera: Organizacija međunarodnih kratkih programa u Crnoj Gori

Mjera: Internacionalizacija kurikuluma

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Promovisati programe mobilnosti koji su podržani od strane EU fondova (Erasmus+ i drugi) - Organizovati sajam mobilnosti na nivou relevantnih ministarstava, ustanova visokog obrazovanja itd. - Pripremiti pravilnike i procedure za adekvatno vrednovanje i priznavanje ECTS kredita stečenih u toku realizovane mobilnosti. - Promovisati aktivnosti studentske mobilnosti kroz učešće u međunarodnim volonterskim organizacijama - Podsticati vrednovanje i priznavanje ishoda učenja stečenih neformalnim i informalnim putem i regulisati ih pravnim aktima	Semestralno se održava Erasmus+ info dan. Održavaju se i promocije drugih programa mobilnosti. Održavaju se pre-departure days za studente koji odlaze na programe mobilnosti. Usvojena su nova Pravila o međunarodnoj mobilnosti studenata kojima se utvrđuju, između ostalog, pravila i procedure za vrednovanje i priznavanje ECTS kredita.	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja, Ministarstvo prosvjete	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Kreirati portal Study and teach in Montenegro - Intenzivirati učešće relevantnih ustanova i institucija na međunarodnim sajmovima	Intenzivirana je međuuniverzitetska saradnja kroz sklapanje sporazuma o saradnji, povećan je broj dolaznog i odlaznog nastavnog osoblja u	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja, Ministarstvo prosvjete	Djelimično realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
obrazovanja i sličnim manifestacijama - Intenzivirati učešće ustanova visokog obrazovanja u međunarodnim projektima	programima mobilnosti				obrazovanja
- Uvesti informacion sistem za kvantitativno praćenje ostvarene mobilnosti na svim ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori - Povezati i umrežiti informacione sisteme ustanova visokog obrazovanja u cilju bolje dostupnosti i transparentnosti podataka	Sprovedena kvalitativna istraživanja mobilnosti Informacioni sistem prati ostvarenu mobilnost na ustanovama visokog obrazovanja	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Nije realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Pripremiti smjernice za akreditaciju zajedničkih studija u kojima je jedan od učesnika visokoškolska ustanova iz Crne Gore - Pripremiti odgovarajući pravilnik o realizaciji zajedničkih studija - Promovisati programe EU koji nude finansijska sredstva za realizaciju zajedničkih studija – kako na nivou relevantnih ministarstava, tako i na nivou pojedinačnih ustanova visokog obrazovanja (konferencije, okrugli stolovi, radionice, info dani itd.) - Postići ustanove visokog obrazovanja da aktivnije učestvuju u realizaciji međunarodnih projekata i pokretanju zajedničkih studija sa relevantnim ustanovama iz svijeta	Neke od jedinica UCG akreditovala su zajedničke studijske programe. Univerzitet, kroz međunarodnu saradnju, podstiče i promoviše veću realizaciju zajedničkih studija.	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja, Ministarstvo prosvjete	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Uvesti predmete/module na engleskom jeziku na ustanovama visokog obrazovanja koje se bave obrazovanjem nastavničkog kadra - Podsticati dolaznu mobilnosti, posebno kada	Nastavnici na ustanovama visokog obrazovanja imaju visok nivo znanja stranih jezika.	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
je u pitanju akademsko osoblje na ustanovama visokog obrazovanja koje se bave obrazovanjem nastavnickog kadra - Podsticati ustanove visokog obrazovanja za prijavljivanje na program ERASMUS+ i druge programe	Dolazna mobilnost akademskog osoblja je u porastu, posebno preko programa ERASMUS+ (5+2 days).				obrazovanja
- Sprovesti analizu postojećeg stanja kada je u pitanju organizacija međunarodnih kratkih programa na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori (izrada upitnika, sprovođenje istraživanja, analiza podataka) - Kreirati bazu podataka - Pripremiti odgovarajući pravilnik o uslovima priznavanja i adekvatnom kreditnom vrednovanju učešća u kratkim međunarodnim programima - Podsticati ustanove i institucije na korišćenje sredstava iz EU fondova koji opredjeljuju sredstva za ove svrhe	Pripremljeni i promovisani katalozi / ponude / vodiči kratkih međunarodnih programa Kreirana baza podataka Pripremljen pravilnik o uslovima priznavanja i adekvatnom kreditnom vrednovanju učešća u kratkim međunarodnim programima	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Nije realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
- Intenzivno raditi na unapređenju kurikuluma na fakultetima koji obrazuju nastavnički kadar - po uzoru na najbolje primjere iz zemalja EU, vodeći računa o specifičnostima podneblja - Podsticati realizaciju zajedničkih programa sa relevantnim obrazovnim ustanovama i institucijama iz Evrope i svijeta - Podsticati izvođenje nastave na engleskom jeziku - Promovisati EU fondove koji opredjeljuju	Revizija kurikuluma rađena je na osnovu najmanje dva dobra primjera iz evropske uporedne prakse.	Univerziteti i druge ustanove visokog obrazovanja	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti ustanova visokog obrazovanja

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
finansijska sredstva za unapređenje kurikuluma					

OBLAST 5: Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika

Mjera: Promovisanje primjene standarda kompetencija na nastavnike u obrazovno-vaspitnom radu nastavnika

Mjera: Razvoj informacionog sistema koji prati i podržava profesionalni razvoj nastavnika

Mjera: Sprovođenje analize rezultata Pisa testiranja 2015. i rezultata eksterne provjere postignuća učenika odgovarajuće generacije učenika na kraju trećeg ciklusa koja je učestvovala na Pisa testiranju

Mjera: Izrada analize efekata profesionalnog razvoja nastavnika sa aspekta primjene naučenog u praksi i unapređenja postignuća učenika

Mjera: Unapređenje kriterijuma za akreditaciju programa stručnog usavršavanja nastavnika

Mjera: Obezbjedeње povezanosti obuke sa sistemom za unapređenje i razvoj obrazovanja i sistemom obezbjeđenja kvaliteta

Mjera: Obezbjedeње sistemske finansijske podrške kontinuiranom razvoju nastavnika

Mjera: Unapređenje sistema licenciranja nastavnika

Mjera: Unapređenje postojećeg pravilnika o napredovanju nastavnika u zvanja

Mjera: Definisanje koncepta obuke nastavnika stručnih škola kod poslodavaca, uključujući finansijske i druge aspekte obuke nastavnika kod poslodavaca

Mjera: Razvijanje novih i inoviranje postojećih programa obuke nastavnika, direktora škola, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, organizatora i instruktora praktičnog obrazovanja, nastavnika koji radi u obrazovanju odraslih i dr

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Standarde kompetencija za nastavnike učiniti dostupnim nastavnicima - Organizovati radionice, okrugle stolove i sl, na	Nastavnici upoznati sa ulogom standarda kompetencija. Indikatori eksternog utvrđivanja	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	Budžeti nadležnih

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
kojima će biti prezentovani standardi kompetencija na nastavnike i njihov značaj	kvaliteta usaglašeni sa standardima kompetencija na nastavnike				ustanova i organa
- Dopuniti informacioni sistem modulima/softverima koji omogućavaju praćenje profesionalnog razvoja nastavnika	Pokrenuta je inicijativa za proširivanje MEIS-a podacima o obukama nastavnika i kontinuiranom profesionalnom razvoju nastavnika.	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	
- Formirati međuresorsku radnu grupu - Sprovesti analizu rezultata Pisa testiranja - Sprovesti analizu rezultata eksterne provjere postignuća učenika devetog razreda (odgovarajuće generacije učenika čiji je dio učestvovao na Pisa testiranju) - Sprovesti upoređenje rezultata Pisa testiranja i rezultata eksterne evaluacije - Pripremiti preporuke za unapređenje procesa nastave, uključujući i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika	Formirana Radna grupa koja je učenicima, roditeljima i nastavnicima objašnjavala značaj PISA testiranja. Sačinjem PISA izvještaj sa detaljnim analizama i preporukama u čijoj izradi su učestvovali strani eksperti	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar Crne Gore, ustanove visokog obrazovanja, škole, strukovna udruženja nastavnika	Realizovano	I kvartal 2017. godine	
- Sprovesti istraživanja, praćenja primjene naučenog u nastavničkoj praksi (npr. istraživanjem efekata obuke praćenjem postignuća učenika; kroz savjetodavni rad nadzornika i savjetnika icima; prezentacijom uzornih časova i sl.)	Za potrebe izrade plana obuka nastavnika sprovedeno je terensko istraživanje, urađena analiza i štampana publikacija Istraživanje obrazovnih potreba za stručnim usavršavanjem nastavnog kadra koji radi u stručnim školama i kod licenciranih organizatora obrazovanja odraslih. Na osnovu sprovedenog istraživanja i dobijenih rezultata, urađeno je nekoliko novih programa za stručno usavršavanje nastavnika i realizovano 15 obuka u okviru različitih područja na kojima je učestvovalo oko 300 nastavnika.	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	Realizovano	Na godišnjem nivou	
					Budžeti nadležnih ustanova i

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
- Unaprijediti procedure izbora i akreditacije programa stručnog usavršavanja nastavnika (npr: izrada uputstva sa jasnim kriterijumima za vrednovanje programa stručnog usavršavanja); preciziranje zahtjeva prilikom konkurisanja za akreditaciju (npr. dostavljanje dijela radionice sa jasnim ciljevima i aktivnostima i dr.) - Pripremiti smjernice i organizovati obuke za autore programa (kako napraviti i sl.)	Na nivou Centra za stručno obrazovanje je formirana radna grupa koja je usaglasila kriterijume za akreditaciju programa stručnog usavršavanja nastavnika. Ovi kriterijumi nisu povezani sa Pravilnikom, već su važili za odabir programa za 2016/2017. školsku godinu, koji su u nadležnosti Centra za stručno obrazovanje i koji su se na osnovu njih uvrstili u Katalog. Zavod za školstvo je takođe formiralo Radnu grupu koja radi na definisanju kriterijuma za akreditaciju programa obuke.	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Nacionalni savjet za obrazovanje	Realizovano	III kvartal 2017. godine/ IV kvartal 2018. godine	organa
- U budžetima nadležnih institucija planirati sredstva za kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika, na osnovu utvrđenih potreba za obukama - Posebnu pažnju posvetiti obuci nastavnika u primjeni informacionih tehnologija u nastavi	Provjeravaju se zadovoljstvo učenika podrškom koju dobijaju od nastavnika, trenera i drugog osoblja. nastavni materijali koje nastavnici pripremaju, da li nastavnici i treneri redovno pohađaju obuke i dr. Na osnovu analize rezultata se daju preporuke i pravi plan obuka za nastavnike.	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	
- Sprovesti analizu postojećeg sistema licenciranja nastavnika, imajući u mogućnosti unapređenja postojećeg modela koji kao uslov za obnovu licence vrednuje jedino oblike stručnog usavršavanja koje organizuju Zavod za	Analiza je urađena. Završen Prijedlog izmjena i dopuna i dostavljen Ministarstvu prosvjete. Zbog ograničenja u Zakonu o obrazovanju nije moguće spovesti dalje procedure	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	Djelimično realizovano	2017. godina	Budžeti nadležnih ustanova i organa

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
školstvo i Centar za stručno obrazovanje					
Formirati radnu grupu za izmjenu i dopunu postojećeg pravilnika Unaprijediti pravilnik -povezati sistem napredovanja u zvanja i rezultate rada nastavnika	Donešen odgovarajući pravilnik o napredovanju nastavnika u zvanja	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole	Nije realizovano	2017. godina	
- Sačiniti analizu prvog ciklusa obuke nastavnika kod poslodavaca - Pripremiti smjernice za realizaciju obuke nastavnika kod poslodavca, uz definisane mehanizme monitoringa i evaluacije realizacije obuke - Definirati uloge i odgovornosti i nastavnika i poslodavaca tako da usavršavanje može nastavnicima ponuditi odgovarajući obim praktičnog iskustva i mogućnosti učenja - Identifikovati potrebe svakog pojedinačnog nastavnika prije otpočinjanja usavršavanja - Izabrati preduzeće koje može da ponudi nastavniku mogućnost sticanja relevantnog iskustva i vještina - Organizovati i realizovati obuku nastavnika kod poslodavca	U Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika akreditovan je program pod nazivom Obuka nastavnika kod poslodavaca koji omogućava nastavnicima da se stručno usavršavaju kod poslodavaca u trajanju od pet dana.	Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje, škole, strukovna udruženja nastavnika, Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore	Realizovano	I-II kvartal 2017. godina Kontinuirana aktivnost	
- Akreditovanje programa obuke nastavnika, direktora škola, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, organizatora i instruktora praktičnog	Pravilnik o organizaciji stručnog usavršavanja nastavnika i načinu izbora autora programa stručnog usavršavanja omogućava aneksiranje	Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Nacionalni savjet za obrazovanje	Realizovano	Kontinuirana aktivnost	

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac /Partneri	Status realizacije	Vremenski okvir	Izvor sredstava
obrazovanja, nastavnika koji radi u obrazovanju odraslih i dr. - Priprema kataloga stručnog usavršavanja nastavnika	aktuelnog Kataloga nedostajućim programima stručnog usavršavanja nastavnika. Razvijeno 10 novih programa koji su dodati Katalogu.				

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE OBLASTI OBRAZOVANJA NASTAVNIKA

U narednom period u oblasti Studijski programi potrebno je, pored ostalog, dalje raditi na utvrđivanju minimalne zastupljenosti u studijskim programima po kojima se obrazuju nastavnici i to:

- pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta;
- ključnih kompetencija I
- sadržaja o inkluzivnom obrazovanju.

U oblasti Upisna politika potrebno je, pored ostalog, sprovesti istraživanje o potrebama za kadrovima, imajući u vidu profile nastavnika koji su zaposleni u obrazovno-vaspitnim ustanovama, njihovom radnom stažu, postojanju deficitarnosti u pojedinim sredinama i dr. Takođe, potrebno je sagledati mogućnost osnivanja fondova za stipendiranje studenata koji studiraju za deficitarne nastavničke profile.

U oblasti Visoko obrazovanje i njegova internacionalizacija potrebno je uvesti informacion sistem za kvantitativno praćenje ostvarene mobilnosti na svim ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori, sprovesti analizu podataka o učešću predstavnika ustanova visokog obrazovanja Crne Gore u međunarodnim kratkim programima, kreirati bazu podataka, pripremiti odgovarajući pravilnik o uslovima priznavanja i adekvatnom kreditnom vrednovanju učešća u kratkim međunarodnim programima kao i podsticati ustanove i institucije na korišćenje sredstava iz EU fondova koji opredjeljuju sredstva za ove svrhe.

Kontinuiranom profesionalnom razvoju nastavnika potrebno je pokloniti posebnu pažnju, kako sa aspekta dostupnosti i utvrđivanja efekata profesionalnog razvoja na kvalitet obrazovno-vaspitnog rada, tako i sa aspekta održivog modela finansiranja.